

Kalbine Danış

Nureddin Yıldız'ın "Hadislerle Diriliş" (113.) dersidir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّمْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemden bize ulaşmış bir hadis-i şerifi okuyup inşallah hayatımızın şekillenmesinde malzeme olarak kullanacağız:

Vâbisa ibni Mabed isimli sahabi kendisine ait bir hatıra olarak naklediyor. Evvela belki lüzumsuz zannedilebilir ama *وَذَكِّرْ فَإِنَّ الذِّكْرَ تَنْفَعُ الْمُؤْمِنِينَ* (Hatırlat, hatırlamak müminlere faydalıdır) ayetinin (Zariyat suresi, 55. ayet) gerektirdiği bir kaide üzerine hatırlatalım: Biz Resûlullah aleyhisselamı bir haber bültenini dinler gibi dinlemeyiz. Onu dinlerken Resûlullah'ı dinlediğimizi bilerek dinleriz. Sahabiler böyle dinlediler, Allah ile dostluk kurarak cennete gittiler. Haber dinler gibi dinleyen Yahudiler ve Hıristiyanlar da çoğunluk itibarıyla cehenneme kütük oldular. Bu bakımdan hadis-i şerifi dikkatle, sanki bizimle ilgisi yokmuş gibi görünen bir konunun içimizde yaşaması gereken bir ağaç olduğunu müşahede ederek okuyalım.

Vâbisa radiyallahu anh diyor ki: "Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemi ziyarete gittim. İçimdeki niyetim de bugün Resûlullah sallallahu aleyhi ve selleme iyilik ve kötülük adına ne kadar bilgi varsa hepsini sormaktı. Huzuruna gittiğimde baktım ki insanlar etrafını çevirmiş, kalabalık bir grup vardı. Ben de insanların omzunu yara yara onun yanına kadar gittim. Bu sefer rahatsız olanlar, 'Vâbisa, uzak dur!' diye sitem ettiler."

Herhâlde ashab-ı kiramın bir kısmı da Resûlullah'a böyle yaklaşmakta olan birinden şüphe etmiş olacaklar ki Vâbisa radiyallahu anh, "arkadaşlar, ben Vâbisa'yım. Korkmayın, Resûlullah'tan daha çok kimseyi sevmiyorum" demiş. Devam ediyor: "Bunun üzerine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, 'Vâbisa, yaklaş bakalım' buyurdu. Ben de bundan cesaret bularak Resûlullah aleyhisselama yaklaştım ve oturdum. Dizimi mübarek dizlerine değdirecek kadar yanına yanaştım. Bana buyurdu ki: 'Vâbisa, söyleyeyim mi sana neden gelmek istediğini yoksa sen mi soracaksın?'

'Buyur, sen söyle ya Resûlallah' dedim. O, 'sen iyilik ve kötülük hakkında bilgi öğrenmek için geldin' buyurdu. Ben de 'evet ya Resûlallah, bu iki konuyu sormak için geldim' diye karşılık verdim. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem üç parmağını omzuma koydu ve buyurdu ki: Vâbisa, sen kendine sor. İyilik kalbinin rahat ettiği şeydir. Kötülük de kalbini ezen ve bir türlü yer bulamayan şeydir. İnsanlar sana ne kadar olur derse desinler sen kalbine danış." (Ahmed bin Hanbel, 18011; Darimî, 2533)

Başka kaynaklardaki farklı rivayetleriyle sıhhat derecesi yüksek olan bu hadis-i şerifi sadece bir cümlesine değinmek için ele alacağız: "Sen kalbine danış."

Herhâlde biz de Resûlullah sallallahu aleyhi ve selleme gidip iyi ya da kötü işlerde nasıl karar alacağımızı sorsaydık aynı cevabı verecekti. Bu hadis-i şerif Vâbisa radiyallahu anha ait bir hatıra ama bizim için de imanımız, iyilik-kötülük anlayışımızla alakalı olması bakımından ilgilidir. Burada iki hususu kastetmiyoruz: İnsanların 'kalbi temiz' şeklinde yaydığı meşhur şayiayı reddetmek veya belgelemek ya da basit bir savunma stratejisi için değinmiyoruz bu hadise. Bir Müslüman'ın, onun lehine olan ve yapacağı işe 'caizdir' dedirteceği hocayı bulana kadar araması da değildir kastettiğimiz. Çünkü bu iki ihtimal, yani namaz kılmadığı hâlde 'kalbi temiz' arındırması yapanlar yahut kredi fetvası verecek hocayı bulana kadar hoca aramaktan vazgeçmeyenler konularına değinmek için bu mübarek sahabinin hatırasını zikretmeye değmez. Böylece söz konusu iki durumu dışarıda tutarak maksadımıza girelim.

Çelişkili olaylar karşısında, ulemanın tavırsız kalıp yüreksiz davrandığı bir ortamda müminin kalbinin Resûlullah aleyhisselam ile iletişim kurmaya yetecek bir jeneratör taşıdığını anlatmaktadır bu hadis. Müminin kalbi bir jeneratördür ve ana sistemdeki arızalanma anında hemen devreye girer.

Şeyhülislamın bile uygun olduğunu söylediği bir yanlışlıkta müminin kalbi buna itiraz ederek, gelen o enerjiyi emmez. Kalbin devreye böyle girdiği, aşırı ya da düşük enerji geldiğinde regülatör vazifesi gören bir fonksiyonu vardır. Aksi durumda biri iman hassasiyetimizi abartılarla sömürmeye kalktığında müminin kalbi bunu engelleme vazifesini yerine getiremediğinden tehlikeye hemencecik düşülür.

Bu noktadan yola çıkılarak mümin olunduğunda hocasız kalmak insanı helak edemez. Belki abdest öğrenmeyi sağlayacağımız bir hoca bulamayabiliriz ya da Kur'an okumayı -günün birinde yaşadığı gibi- öğretecek hoca bulmakta sıkıntı yaşayabiliriz; ama biiznillah kimse bizi şeriatın haram ve helal prensiplerinden kopararak şeytanın standartlarına çekemez. Çünkü müminin kalbi yokluk anında devreye giren acil sistemdir. Kur'an-ı Kerim'in kalplerinin kilitli olduğunu beyan buyurduğu kâfirler bu sisteme sahip olmadıkları için doğru yolu bulamamaktadırlar. Bu sistemin kalplerinde çalışmamasındandır ki papazlar ve hahamlar tarafından istedikleri gibi yönlendirilebilmişlerdir.

Ümmet-i Muhammed'in kalbinde jeneratör fonksiyonu bulunması sebebiyle ezanları senelerce minareden okunamamış, 'tanrı uludur' diye kulaklarına ulaşmış olsa dahi günün birinde yeniden canlanmak üzere onların içinde 'Allah en büyüktür' her zaman vardı. Yıllarca ezan okutulmayıp o arada bu doğrultuda bir nesil belki yetiştirilebilmişti ama ilk fırsatta 'Allahuekber' yönüne dönen neslin yetişmesini de kimse engelleyemedi. Yıllarca yedek enerjiyle idare etmeye mecbur kalan müminlerin kalpleri, engellemeler ortadan kalkar kalkmaz yeniden camilere yönelmişti.

Bir jeneratör-regülatör görevindeki mümin kalbi, kişi her ne kadar heyecanlanıp kışkırtılsa bile sahibini bünyesine ve ümmetin standartlarına uyumlu bir enerjiye çekecektir. Bu garanti sayesinde kimse mümini dolduruşa getiremez, boşlukta bırakamaz. Müminin kalbi enerji ihtiyacını giderecek kapasitededir ve en kıtlık zamanında bile onu yolda bırakmaz –fakih, müfessir, sufî, muhaddis olmasa da. Vâbisa radiyallahu anhin hatirasından bunu öğrenebiliyoruz.

Karşımıza çıkan bir başka ders de müminin kalbini sürekli korumak zorunda olmasıdır. Bu sürekli kardiyoloji testinden geçmek manasında anlaşılacağı gibi esasen 'kalbine danış' cümlesinden alınacak mesaj daha başkadır. Kalbe danışılacaksa kalp sürekli koruma altında olmalıdır. Bedensel illetlerden daima korunduğu gibi kibirli arkadaştan da sürekli korunmak lazımdır. Yalan konuşan biriyle dostluk bu bakımdan tehlikeli, dünyevîleşmiş bir şeyhe bağlanmak bu nedenle zararlıdır. Bütün hedefleri belediyelerden ya da zenginlerden bir şey koparıp fors atmaya endeksli vakfa üye olmamak kalbi korumaktır.

Kalp bu tehlikelere dikkat edilip korunduğu zaman herhangi bir elektrik kesintisi anında otomatik devreye girecektir. İskilipli Atıf hoca ortadan kaldırılsa hiçbir tefsir okutacak hoca bulamayan mümin kalbi yine de ezanın bir daha hayata geçirileceği zamanlarda canlanmak üzere enerji saklar. O zaman mümin kendi çocuklarını eve kapatır, sokaklarda yayılan şirkten endişelenip mümin ve muvahhit bir nesil yetiştirmeye çalışarak mücadelesini sürdürür. Belki fakir, kirada, aç ama yine de mümin olarak Rabbine gidebilmek böylece mümkün hâle gelir. Müminin kalbine danışması böyle olur –ama korunmuş bir kalbe.

Rabbimizin **إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ** "ancak pürüzsüz bir kalple Allah'a gelenler" diye zikrettiği (Şuara suresi, 89. ayet) durum da budur. 'Pürüzsüz kalp' dünyanın, paranın ve şehvetin bir put olarak istila etmediği kalptir. Belki seneler önce sabah namazı kaçırmış olduğu vakidir böyle bir kalp sahibinin, belki cahillik edip ramazan orucunu tutmadığına da rastlanabilir ama 'Allahuekber' ile donanmış bir kalp sahibi olduğu için o kimse, içinde şirk bulunmayan ve enerjili kalbi sayesinde ki müftüler bile kredi alabileceğini söylediklerinde bundan Allah'a sığınıp uzak durması gerektiğini bilecektir.

Kanserden veya bulaşıcı hastalıklardan bedenimizi koruduğumuz gibi kalbimizi de münafıklıktan, şirk zilletinden ve isyan hastalıklarından koruduğumuzda Allah bizimledir. Allah bizimleyken aradan hoca

efendiler, müftüler çekildiğinde veya rabıta yapacak kimseyi bulamamız durumunda yine de Allah'ı buluruz. Kimseyle bir sorunumuz olmaz. Kur'an'ımızı okuyamayacak kadar bile cahil kalabiliriz ama Allahsız kalmayız asla. Rabbimizin asi kulu olacağımız bir hatayı alenen yapmayız. Ölüme razı olur, zillete razı olmayız.

Böyle kalbin sahibi tarlasında çalışan bir çiftçi, fabrikada tulumuyla çalışan bir işçi veya evinde oturan bir kadın; her kim olursa olsun demokrasinin, hümanizmin ilah edinildiği topluluklar arasında da bulunsa onun Allah'tan kopmamasının bir garantisidir. Çünkü bütün hocalar birleşip 'Allah' yerine 'tanrı' deseler onun kalbi yine de 'Allah' diye nabız atacaktır. Topraklara ve kayalara bile 'tanrı' yazsalar onun kalbindeki yine de 'Allah' olarak kalır. Ona 'tanrı' dendikçe içinden 'Allah' der.

Şeriatın yerine laik düzenler, cicili sözlerle allanıp pullanan demokratik sistemler ve Allah'ın yerine tanrılaştırılmış insan ideolojileri getirildiğinde o müminin kalbi tıpkı Asiye'nin kalbi gibi iman çekirdeğini taşıyan son kalpmişçesine kalır. Bunun için **Asiye, âlime ve mücadele bir kadın olmadığı ya da Musa aleyhisselamdan bir zikir-tarikat dersi almadığı hâlde Allah'ın yarattığı kulları arasında peygamberlerden sonraki en büyük iki kadından biri olmuştur. Çünkü kalbi tam hareket hâlindeki bir enerji jeneratörü gibiydi. Gelin görün ki ne namaz kılmış ne oruç tutmuştu, ne de temiz bir kocası vardı. Başörtüsü, çarşafı, peçesi... yoktu. Tağutluğun örneği olan biriyle senelerce aynı yatağı paylaştığı hâlde Asiye'yi "imanın örneğidir" diye önümüze bizzat Kur'an getirmektedir. Allah ondan razı olsun ve bizi de şefaatine nail etsin.**

Bunun için Vâbisa radiyallahu anhın vesilesiyle öğrendiğimiz gerçek, gözümüzü bir kere daha Allah'a açmaktadır. İslam'ın ne demek olduğunu bir kere daha anlatmaktadır. Bu hadis-i şerifi ezanın ve Kur'an okumanın yasak olduğu yıllarda görmüş olsaydık belki çok daha anlamlı hâle gelirdi ve kalbimizin enerji olarak bize yetmesi gerektiğini öğrenir miydik? O zamanın hocaları okumuşlarsa belki yine okumuşlardır ama bu hadisi şimdi de sekülerliğin gizlice dalga dalga üzerimize çullandığı ve laikliğin şirin kılıflarla lanse edilmeye çalışıldığı, ilahlaştırılmış hümanist düşüncelerin herkese uygun hâle getirildiği, münferit veya toplu uygulamalarla herkesin kendini ilahlaştırmaya cüret ettiği örneklerin yaşandığı zamanımızda da müminler olarak "kalbine danış" emrine muhatabız.

Kalbe danışmak denince ilham, keşif ve zuhurat kavramları da gündeme gelebilir. Acaba Resûlullah aleyhisselam Efendimiz bu bakımdan bir manayı mı kastetmiştir? Hayır. İlham, insanın içine doğan arzusunun adıdır. Kalbe danışmak ise yolun bittiği yerde müminin yedek yol arayışıdır. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, insanlar harama fetva verseler bile kalbine danışmasını buyurduğu için, kalbe danışmakla içe gelen ilhamı aynı göremeyiz. İlham, yol ve çare varken alternatiflerin kalbe gelmesidir. Peygamberlerin dışında kimsenin kalbine Cebrail aktarım yapmadığından birilerinin kalbine gelen ilhamlar ve keşifler bağlarsa sahibini bağlar, başkalarını değil. Aksi durumda Hıristiyanlar'a benzeriz. Bunun için bütün âlimler ve tasavvuf erbabının büyük bölümü, bir insanın kalbine gelen ilhamın dinde hüccet olmadığını söylemişlerdir. Sadece tasavvuf ekolünden gelen bir iki zat ilhamın bağlayıcı olduğunu belirtmişlerse de bu nassın olmadığı durumlarda geçerlidir.

Kalbe danışmak, faizli krediyle ev alıp almayacağını kalbine sorup sonunda "evet, almalıyım" demek değildir. Âlimlerin tükendiği, onların bile laikliğe kurban olduğu durumlarda devreye girecektir kalbe danışmak. Yoksa barajdan elektrik zaten geliyorken niye jeneratör çalıştırılsın ki?

Müminin, şeriatın nasları (ayetler, hadisler, icmalar ve fakihlerin kıyasları) ortadayken kalbine danışmaya ihtiyacı yoktur. Bir ayet gelmiş, Ebu Hanife bir kıyasta bulunmuş, İbni Abidin de o kıyasın hangi manada anlaşılacağını izah etmişken kendinden bir ilhamla yol açmaya çalışmak safstadır. Fukahanın görmediğini hangi makamda olursa olsun kimse göremez, zaten fukaha da Kur'an'ın ve sünnetin gösterdiğini görürler. Müminin kalbine danışması daha kaliteli ve takvalı arayışlar konusunda geçerlidir; batılı desteklemek veya haramlara kılıf bulup keyfine göre bir İslam oluşturmak için görülen ilham, anca şeytan rüyası olabilir.

O hâlde Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in bir cümlesini hayatımızda uygulamak üzere anlamaya çalıştığımız bu süreçte, öncelikle danışılacak saflıkta kalplerimiz olup olmadığını bilmeli, kontrol etmeliyiz. Herkes yarın Rabbinin huzuruna gittiğinde helak olmamak ve tertemiz bir kalple huzura varabilmek için ne hazırladığını, ne kadar uğraştığını gözden geçirmelidir. Vâbisa radiyallahu anhın himmetine sığınıp isminin bereketiyle Rabbizden niyaz ederiz ki kalplerimizi etki altında tutan belalardan ve dünyevîleşmeden arındırsın. Kalplerimizin Allah'tan koparıldığı, zikrullahın bir nevi meslek hâline geldiği, zikrin bir araya gelip folklorik hareketler sergilemek anlamına daraltıldığı mevcut manzarada kalbimizi pusula olarak görmek de git gide imkânsızlaşmaktadır. Kalplerimiz de - maazallah- dünyevî manyetik etkiler altına alınırsa son nefesimizde kelime-i tevhidi söylememizi telkin edemeyebilir. Hayattayken zikri, şeriatı, dinin azametini, ahireti, sıratı, cenneti-cehennemi göstermeyen kalbin son nefeste kelime-i tevhidi hatırlatacak fonksiyonu taşıdığından nasıl emin olunabilir?

Kalplerimizin sinsi bombardımanlar altında kalıp etkilenmesine, iman pompalaması gerektiği hâlde gelen iman dalgalarını bile kaybetmesine karşı kesinlikle hareketlenmek mecburiyetindeyiz. Kalplerimiz, yani sürekli yedek jeneratörümüz olarak görev yapacak ve gelen dalgaları düzene koyacak regülatörlerimiz, algı operasyonlarına karşı hazırlıklı olmalıdır. İki yüz seneden bu yanadır ki İslam'ın şeriatıyla yaşamının fakirlik, zillet ve sefahat anlamına geldiği, huzursuz kalıp ülkesinin işgale uğrayacağı fikri Müslümanlar üzerinde şimşekler gibi çakmaktadır. Yeni bir nesil bu sayede gelmiştir ki kalplerinde Allah'ın azametine yer yoktur. Zikrullah ile meşgulken bile Amerika'nın istediği yeri bombalayıp istemediğini bombalamayacağı vehmine kapılmış bir nesil icat edilmiştir. Kalplerimiz buna karşı korunmuş olmalıdır.

İçimizdeki Müslüman kardeşlerimizin de yavaş yavaş ikna edilmeye başlandığı bu hain saldırılardan kalplerimiz temizlenmeli, temiz olarak kalmalıdır.

Dikkat edilecek bir başka husus, kalbimize danışmanın onu âlim yerine koymak manasında anlaşılması gereğidir. Kalbimizle içtihat etmeyi değil, yolumuzun tıkanmayacağını kastediyoruz. Yolumuza normal zamanlarda devam ederken Resûlullah aleyhisselamın vekili olan ulemamızın arkasındayızdır; bir gün darağacına götürülürse de yine yalnız kalmayıp kalbimizi Allah ile bağlantı kurmak için kullanırız.

Hadis-i şerifin anlattığı budur; âlimlerin kenara bırakılabileceği türünden bir şey değil. Şayet böyle olsaydı o sahabiye sorusunu kendisine, ondan sonra da halifelere sormasını buyururdu. Ama danışmasını istediği merci kendi kalbi olmuştur. Bunda elbette Efendimiz aleyhisselamın, ümmetini en zor şartlar ve ihtimaller altında da dini yaşamalarını mümkün kılacak bir zihniyete hazırlaması düşüncesinin tesiri görülmelidir.

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ. وَصَلَّى اللّٰهُ وَسَلَّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَىٰ اٰلِهِ وَصَحْبِهِ اَجْمَعِيْنَ.

Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.